

STORTINGET

Innst. 442 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 108 S (2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Utbetaling av nye løninger for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet 2024 m.m.

Til Stortinget

Innledning

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet legg i proposisjonen fram tilråding om utbetaling av nye løningar til arbeidstakarar i det statlege tariffområdet våren 2024.

I proposisjonen blir det gjort greie for forhandlingane mellom staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og hovudsamanslutningane Akademikerne, LO Stat, Unio og YS Stat om nye hovudtariffavtalar i staten for perioden 1. mai 2024 til 30. april 2026. Det blir vidare gjort greie for brotet i forhandlingane og meklinga til Riksmeklar. Vidare blir det gjort greie for at Akademikerne og Unio tok ut medlemar i streik. I proposisjonen blir det også gjort greie for semja mellom staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og LO Stat og YS Stat slik det går fram av møteboka til Riksmeklar av 24. mai 2024, jf. vedlegg 1 og 2 i proposisjonen, og om tilråding av resultatet og om avrøysting. Vidare blir det i proposisjonen vist til at regjeringa vedtok at ho skulle leggje fram forslag til lov om tvungen lønsnemnd i tvistane mellom Akademikerne og Unio og staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, og at tvistane skulle avgjerast av Rikslønsnemnda.

Det går fram av proposisjonen at staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har fremja krav om likelydande hovudtariffavtalar i lønsoppgjret i staten i 2024 for å sikre lik løn for likt arbeid, uavhengig av fagforeiningstilknytning. Departementet vil vente på ei avgjerd i Rikslønsnemnda før ny løn blir utbetalt til statlege arbeidstakarar.

Det blir i proposisjonen vist til at dei nødvendige løyvingane som dei nye hovudtariffavtalane vil medføre, vil det bli fremja forslag om for Stortinget i haustsesjonen 2024.

Dersom LO Stat og/eller YS Stat røystar nei i avrøystinga om nye hovudtariffavtalar, ber departementet om samtykke frå Stortinget til at Kongen på vegner av staten kan bringe tvistar i samband med hovudtariffoppgjret i staten 2024 inn for Rikslønsnemnda i samsvar med tjestetvistloven § 31 andre ledd.

Det blir vist til proposisjonen for nærare omtale.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Kim Thoresen, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Prop. 108 S (2023–2024) Utbetaling av nye løningar for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet 2024 m.m.

Komiteen viser til at forhandlingene mellom staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og hovedsammenslutningene Akademikerne, LO Stat, Unio og YS Stat om nye hovedtariffavtaler i staten for perioden 1. mai 2024 til 30. april 2026 ble innledet 22. april 2024. Forhandlingene fortsatte til 30. april da samtlige hovedsammenslutninger krevde forhandlingene avsluttet. Meklingen mellom staten på den ene siden, og Akademikerne, LO Stat, Unio og YS Stat på den andre, ble åpnet i møte hos Riksmekleren 2. mai. Den 15. og 16. mai krevde Akademikerne, LO Stat, Unio og YS Stat meklingen avsluttet i samsvar med tjenestetvistloven § 17.

Komiteen viser til at meklingen mellom staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Akademikerne og Unio ble avsluttet 24. mai uten at Riksmekleren fant grunnlag for å legge frem et meklingsforslag. Akademikerne og Unio tok deretter medlemmer ut i streik.

Komiteen viser til at staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og LO Stat og YS Stat samme dag ble enige om nye hovedtariffavtaler for perioden 1. mai 2024 til 30. april 2026. LO Stat og YS Stat orienterte samtidig om at de tilrådte meklingsresultatet og ville sende det ut til avstemming. Svarfristen for avstemmingen er satt til 20. juni 2024.

Komiteen viser til at Akademikerne og Unio varslet opptrapping av streiken fra 3. juni og fra 4. juni 2024. Regjeringen vedtok 2. juni 2024 at den skulle legge frem forslag til lov om tvungen lønnsnemnd i tvisten mellom Akademikerne og staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i tariffoppgjøret 2024 og at tvisten skulle avgjøres i Rikslønnsnemnda. Streiken ble avsluttet samme dag.

Komiteen merker seg at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil vente på en avgjørelse i Rikslønnsnemnda før ny lønn utbetales til statlige arbeidstakere. De nødvendige bevilgningene som de nye hovedtariffavtalene vil medføre, vil derfor bli fremmet for Stortinget i høstsesjonen 2024.

Komiteen viser til at regjeringen 5. juni 2024 vedtok at den skulle legge frem forslag til tvungen lønnsnemnd i tvisten mellom Unio og staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og at tvisten skulle avgjøres av Rikslønnsnemnda. Unio avsluttet streiken samme dag.

Komiteen viser til at departementet ber om samtykke fra Stortinget til at Kongen på vegne av staten kan bringe tvister i forbindelse med hovedtariffoppgjøret i staten 2024 inn for Rikslønnsnemnda, dersom LO Stat eller YS Stat stemmer nei i avstemmingen om nye hovedtariffavtaler, jf. tjenestetvistloven § 31 annet ledd.

Komiteen vil uttrykke tillit til lønnsnemndsystemet som en viktig del av den norske lønnsdannelsen og at eventuelle endringer i sammensetning eller

oppgaver må gjøres uavhengig av konkrete konflikter og i samråd med alle arbeidslivets parter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at konflikten mellom staten som arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene Unio og Akademikerne baserer seg på en uenighet om de nevnte arbeidstakerorganisasjonene skal få beholde sin egen tariffavtale. Videre vil disse medlemmer vise til at Akademikerne fikk gjennomslag for å ha sin egen tariffavtale i 2016 og at Unio senere sluttet seg til denne tariffavtalen. Disse medlemmer mener det er svært viktig at man rekrutterer og beholder høyt kvalifisert arbeidskraft i offentlig sektor og at muligheten til lokale oppgjør derfor har vært et viktig verktøy for å bidra til dette. Derfor mener disse medlemmer det har fungert godt med to tariffavtaler i staten. Etter disse medlemmers mening er et viktig bidrag til denne konflikten at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne i 2022, jf. Innst. 466 S (2021–2022) og Prop. 128 S (2021–2022), vedtok å starte et arbeid for å oppnå likelydende hovedtariffavtaler til hovedoppgjøret i 2024. Etter disse medlemmers mening var dette en politisering av trepartssamarbeidet som har bidratt til å øke konfliktnivået i lønnsoppgjøret.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har grepet inn med tvungen lønnsnemnd i denne konflikten. Disse medlemmer har i den sammenheng merket seg at Unio uttrykker mistillit til Rikslønnsnemnda og ber Stortinget nedsette en ny nemnd i behandlingen av deres konflikt med staten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at det ikke er riktig slik Høyre hevder, at Stortinget i 2022 vedtok at staten og arbeidstakerorganisasjonene skulle gå over til en felles tariffavtale innen lønnsoppgjøret i 2024, men at det skulle gjøres et forberedende arbeid med mål om å oppnå likelydende avtaler.

Flertallet viser til anmodningsvedtak fattet av Stortinget i forbindelse med behandlingen av Prop. 128 S (2021–2022), jf. romertallsvedtak VII og VIII i Innst. 466 S (2021–2022):

«Stortinget ber regjeringen sette ned et lønnsutvalg som ser på lønssystemet i staten og legger fram sine anbefalinger i god tid før hovedforhandlingene i 2024 begynner.»

og

«Stortinget ber regjeringen starte et arbeid for å oppnå likelydende hovedtariffavtaler til hovedoppgjøret i 2024.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser videre til Innst. 494

S (2022–2023) hvor Arbeiderpartiet og Senterpartiet har følgende merknad som presiserer at det er partene som eier hovedtariffavtalen og som må komme frem til løsningene:

«Videre viser komiteens flertall til at man allerede i fjor gjorde tiltak i hovedtariffavtalene som gjør avtalene mer like. Komiteens flertall vil oppfordre partene til å videreføre denne samordningen, slik at man på sikt kan få én hovedtariffavtale igjen i staten. Det er partene som eier hovedtariffavtalene, og det er de som må finne frem til de gode løsningene.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt, mener dagens situasjon med to avtaler i staten innebærer større lønnsforskjeller i samfunnet og utfordrer prinsippet om lik lønn for likt arbeid. Flertallet står derfor fast ved et langsiktig mål om én felles avtale.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at konflikten mellom staten som arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene Unio og Akademikerne skyldes regjeringens og LO sitt ønske om å frata Unio og Akademikerne deres mulighet til å ha egen tariffavtale. Konflikten er etter disse medlemmers meninger politisk skapt, noe som er meget uheldig. Disse medlemmer deler også Unio sin bekymring knyttet til sammensetningen av Rikslønnsnemnda, all den tid en av deres motparter i denne konflikten, LO, har en fast representant i nemnda.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Kongen på vegner av staten kan bringe tvistar i samband med hovudtariffopp-gjeret i staten 2024 inn for Rikslønnsnemnda i samsvar med tjenestetvistloven § 31 andre ledd.

II

Stortinget samtykker i at medlemne av Akademikerne og Unio får utbetalt løn i samsvar med avgjerda til Rikslønnsnemnda.

III

Etter at det endelege resultatet av lønsopp-gjeret i det statlege tariffområdet ligg føre, samtykker Stortinget til at medlemar av LO Stat og YS Stat får utbetalt løn i samsvar med møteboka til Riksmeklaren datert 24. mai 2024, jf. vedlegg 1 og 2 i Prop. 108 S (2023–2024), gitt at LO Stat og/eller YS Stat har fått ja i avrøystinga hos sine medlemar.

IV

Stortinget samtykker i at dersom det blir nei i avrøystinga hos medlemar av LO Stat og/eller YS Stat, og tvisten blir avgjort i Rikslønnsnemnda, får medlemne av LO Stat og/eller YS Stat utbetalt løn i samsvar med avgjerda til Rikslønnsnemnda.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 13. juni 2024

Lene Vågslid

leder og ordfører

